

DEBRECZENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

FŐSZERKESZTŐ: DR. KUN BÉLA. FELELŐS SZERKESZTŐ: DR. ERDŐS KÁROLY.

Megjelenik hetenként egyszer, szombaton, félíven.
Előfizetési ár: egész évre 80 kor., félévre 40 kor.
Egyes szám ára két korona.

↔ Szerkesztőség és kiadóhivatal: Debreczen, Kollégium. ↔
Ide kell küldeni a lap szellemi és anyagi ügyeire vonatkozó
minden közleményt, előfizetést, reklamációt és hirdetési díjat.

Soli Deo gloria!

A reformáció legszebben kikristályosodott irányának, a helvét hitvallású reformátusoknak jel-szava, életcélja, munkaprogramja e néhány szó: egyedül Istennek legyen dicsőség!

Isten a teljes szentség, akihez hozzá nem férhet semmi, ami nem tiszta, semmi, amihez gondolatban is folt tapad. Az ókor vére akarta magát tisztára mosni előtte; mi megváltott gyermekei Urunk ártatlan vére omlása által tisztultunk meg. Mindnyájunknak, de mindenek előtt szolgálóknak kell tehát megszívlelni a szentséghez vezető egyedüli utat: Legyetek tökéletesek, mint a ti mennyei Atyátok tökéletes.

Istennek, mennyei Atyánknak dicsőségét csak tökéletességre igyekvéssel és a tökéletességben való megállással lehet szolgálni. A tökéletesedés útja pedig a feddhetetlenség, alázatosság, szentség.

Feddhetetlenségre kell törekednie az embernek ereje teljes megfeszítésével, hogy azok a diadalok, amelyeket a kísértések felett nyer, emberi méltóságához mértek legyenek, hogy kedvet kapjon a további haladáshoz azon az úton, amely a világ szerint nagyon rögzös, de az örökkévalóság szempontjából tekintve gyönyörűsége.

Minél jobban erősödik valaki a feddhetetlenségben, annál közelebb jut a tökéletesség céljához. Ekkor egyúttal alázatosabb lesz. Nem rendül meg kétségbe nem esik, magát nem nézi le, alázatoságában nem kérkedik a tisztaságával, feddhetetlenségével.

A keresztyén alázatosság erőt ad, mert összeköt Istennel, aki a lelki szegényeknek a mennyet, a szelideknek, alázatos szívűeknek a földet ígéri és adja tulajdonul. Ám a keresztyén alázatosság elszánttá is tesz, mert mindennél jobban kötelezi a kegyes lelket arra, hogy Istenért és Istennel való munkássága közepett megtartóztassa magát minden gonosz indulattól és mindig csak Istenre tekintsen, neki adja a dicsőséget örökké.

Lelkészszentelés lesz a héten a Tiszán túl. Mintegy hetven ifjú pásztor, az Úr szőlőjének erőteljes munkása jó Debreczenbe, hogy itten lélekben erősödve induljon az Úr mezejére munkálkodni. Bizony az aratni való sok, az arató kevés.

A vidék, ha széjjel nézünk fehér; fehér részint mert megérett az aratásra, részint mert megfehéredett a bélpoklosságtól. Kettős hát a munka: betakarítani az érett magot és gyógyítani a beteget.

Arassatok és gyógyítsatok ifjú atyámfiai. Ezt azonban csak úgy tehetitek, ha feddhetetlenségtek által fénylik a ti világosságotok az emberek előtt, látják a ti jócselekedeteiteket, amelyekre az Isten iránt való alázatosság ösztönöz és így szentségben közelednek veletek együtt Őhozá, akié egyedül a dicsőség!

Gl.

Egyház

Az alsószabolcs-hajduvidéki református egyházmegye jubiláris közgyűlése.

A folyó 1921. évi október hó 28. napján, délelőtt 9 órakor Hajdu vármegye székházának gyűléstermében a XC. Zsoltár első versének elénekélése után Szabó Antal esperes imádsága szárnyalt fel az egek Urához az egyházmegye 100 esztendősfordulata alkalmából. Imádság után megemlékezett az esperes egyházmegyénk fennállásának 100 éves jubileumáról s jelezte, hogy az alkalmi felolvasás megtartására Bakóczy Endre hajduböszörményi lelkészt kérte fel. Majd Szomjas Gusztáv gondnok — miután lelkes szavakkal rámutatott a boldogabb jövőre mikénti megalapozásának feltételeire —, a jelenlevők éljenzése közt üdvözölte gyűlésünk két illusztris vendégét, dr. Baltazár Dezső püspök és Kiss Ferenc egyházkerületi főjegyző urakat, mint egyházmegyénk volt espereseit.

„Forduló ponthoz jutottunk. Az a 100 esztendő, mely mögöttünk van, megérdemli, hogy visszatekintsünk rá” — kezdé Bakóczy Endre és a történetudós biztonságával, de egyúttal az egyházat szerető szív egyre fokozódó melegségével ragadta a lelkeket a bölcsőhöz, melyben egyházmegyénk, 1921 december 18-án látta a hajnalhasadást.

A nagyok emlegetése során meggyújtotta az emlékezet szövetnekét, melynek fényénél ott áll a kormányzatnál az első esperes Bethleni Dániel

püspökladányi lelkész, mellette a mindenre kész első gondnokok, Oláh Mihály és Pélyi Nagy Gábor.

A 100 esztendő minden pontján hitben, munkában gazdag lelkek suhannak el előttünk, hogy a szeretet és egyetértés fénykorának kiemelkedő két nagysága, püspök és főjegyző uraink mellett, a jelen biztos kezű és lángoló buzgóságtól hevített lelkű vezérei, Szabó Antal esperes és Szomjas Gusztáv vezessenek át a második száz év küszöbén. . .

. . . Mint távolból ide szűrődő harangszó, mely a múltat nem siratja, a jövőbe pedig biztos kondulással zeng bele, hangzik a befejezés: „Istennek kell inkább engednünk, mintsem az embereknek, akkor áll dicsőségesen továbbra is az Isten vitézkedő anyaszentegyháza s nem vehetnek azon diadalmat a poklok kapui sem! . . .“

Elszállt a múlt emléke, itt maradt a sivár jelen és a jövő? . . . Ajtaját bedöntötte püspök úr, midőn prófétai ihletett lélekkel vetítette oda a bemohosult sirokból elővillanó, jövőnek diadalmat csak egyedül adható két sugarát a múltnak . . . szeretet . . . egyetértés. . .

Legyen — úgymond — e 100 éves nagymúltú egyházmegyén Istennek minden áldása!

Azután következett az esperesi jelentés, melyből a nyomorúságos idők romjai közül előtörő hit, élni tudó és élni akaró ereje vetíti keresztül a lenyűgözések sötéttségén keresztül diadalmaskodó sugarait.

Ez az erő glóriázza be a jelentés sírhalmait, melyeknek fejfáiról szomorú érzések közt olvassuk a neveket: nagy múltú Marjai Péter; életével megelégedett Fodor Benjámín; halni hazavágyott dr. Kuthy Zoltán; esperesi kar nesztora, a jóságos lelkű Dávidházy János; tanügy apostolai Ónody Mihály és Nagy Imre. Ezután Szolnok Gerzson tanácsbíró, dr. Molnár Béla aljegyző és az ujonnan választott tanítók eskütétele volt. Esperes úrnak hozzájuk intézett szavai: szív a szívhez.

Két hűséges munkás: Mészáros Lajos számvevő és Demjén Ferenc közpénztárnok lemondott. Igaz muukások voltak, kiket az elismerés babérlombjaiból font koszorú méltán megillet. Amaz méltó utóddal pótolva emennek megválasztásával; utóbbi Bartha Dezső vámospéresi lelkészszel örökölte, ki fel is esküdt. . .

A régi díjlevelek visszaállítása s kisebb ügyek elintézése után a gyűlés véget ért.

Következett a lelkészi kar lefényképeztetése a 100 éves forduló alkalmából, végül pedig a közebéd, melyen az esperesi „Horthy köszöntő“ és a „Kálvineum“ édes atyjának, Kiss Ferencnek, szerelmes gyermekéért hymuszó szavai ragadták fel még egyszer a szíveket oda, ahol nincsenek vérpárák, könnyesepek, gyászruhák, csak békesség, szeretet és dicsőség honol.

Ajtay Jenő,
em. főjegyző.

Halottaink

Özv. dr. Révész Imréné Vecsey Johanna úrnasszony életének 86. évében f. hó 16. napján fiának, dr. Révész Kálmán tiszáninneri püspöknek miskolczi parókiáján jobb létre szenderült. Nemes lelkű, fenkölt gondolkozású, női erényekben példaként világló nagymasszony volt, kinek emlékét hálás fián, unokáin és dédunokáin kívül a nagy kiterjedésű rokonság és számos tisztelői gyászolják. A hű kegyelet virrasszon emléke felett.

Ellend József, sárospataki ny. tanár, életének 55. évében nov. 7-én szívszélhűtésben meghalt. Kiváló szakember és jó tanár volt. Legyen áldott emléke!

Különfélék

Adományok a kollégiumnak: Kun Ferenc Nádudvar 500, Roth Mór Mezőpeterd 2000, Nagy Imre Füzesgyarmat 5000, Lipcsey Attila Tiszafüred 1000, Lipcsey Árpád 2000 K. Debreczenből: Malatinszky Erzsébet és Ferenc 1000, Pányoky Károlyné 100, Haty Kálmán 1000, Surgóth Jenő 100, Zih Géza 100, Májerszky Béla 100, Buchwein Béla 200, Telegdy Gy. 100. Végh Gy. 100, Magyar János 100, Bajdor Lajos 100, dr. Dóczy Emil 200, Rác Béla 1000, Bay András és Horogh Pál 250, Liedermann H. 100 K. Hálás köszönet éret e.

A kollégiumi igazgatótanács nov. 9-i ülésében a lelkészkepzőintézet megüresedett tanszékére Csikesz Sándor meghívását, a kollégiumi levéltárnokságra Kiss Ferenc gimnáziumi tanár megválasztását javasolta az egyházkerületi közgyűlésnek, amely 22-én tartja ülését.

Túrkevény november 6-án az orgona helyreállítására alkalmából alkalmi istentiszteletet tartottak és orgona ünnepélyt rendeztek. Az istentiszteleten dr. Veress István debreczeni tanítóképzőintézet igazgatója predikált, az orgona ünnepélyen pedig Kiss Ferenc egyetemi tanár mondott alkalmi beszédet. Az ünnepség mindkét része fényesen sikerült minden tekintetben.

Belmissziói tanfolyamot rendez a debreczeni Testvér Egyesület a vasárnapi iskola szolgálatában. Előadóként dr. Tankó Béla, dr. Mitrovics Gyula egyetemi-, Szele Miklós, Nagy István vallásánárokat és Uray Sándor lelképásztort kérték fel. Az előadásoknak november 12-én tervezett megkezdése a városi járvány miatt elhalasztódott.

Bakoss Tibor, tanítóképző intézetünk nyugalomba vonult művész-tanára a Nemzeti Szalonban kiváló sikereket ért el kiállított festményeivel.

Goldzieher Ignác, budapesti egyetemi tanár, 14 európai és ázsiai tudományos intézet tagja, 4 külföldi egyetem díszdoktora, 72 éves korában meghalt. A magyar tudós világ e kiváló egyénisége a protestáns theologiai képzéssel is fenntartotta a kapcsolatot. Elhunytával szegényebbek lettünk. Béke poraira. Áldott emlékezete.

A debreczeni református főgimnáziumban

1. 1921 augusztus és szeptember folyamán a debreczeni pénzügyesek, a kereskedelmi c-arnok és egyesek körülbelül 21 ezer koronát adtak össze gyors segélyként a szegény sorsú, jó igyekezetű tanulók gyámoltására. 2. Október hóban dr. Pécsi Sándor debreczeni ügyvéd 1921 november 1-től 1922 júniusáig bezárólag 50—50 koronát ajánlott fel 2 szegény sorsú jó tanuló segélyezésére. 3. Október 11-én Lichtschein Sámuel hozópályai földbirtokos a maga és t stvére, Lichtschein Dezső nevében 50 ezer koronás alapítványt tett Református gimnáziumi alapítvány címen. Követésre méltó szép cselekedetek.

Magyar harangok és más újabb versek.

Írta László Sándor. Miskolc 1921. 8°, 104 lap. Ára 40 K. A csinos kiállítású füzetben 50 költemény van, amelyek ügyes technikáról, szép lélekéről és költői tehetségről tesznek bizonyosságot. A költemények tárgya a szerző szűkebb világa, ritkán ihleti a haza sora, a háború és összeomlás. Nagy igazán írja szerzeményéről:

„Az én dalom nem tárogatózengés;
Nem fergeteg-s villámcsattogás;
— Az én dalom csak halk szívdobbanás.
Az én da omnak nincsen sólyomszárnya,
Hogy átrepüljön nagy országokai.
— Csak itthon nótáz az er sz alatt.“

És a dédesi lelkipászt r dalai épen azért kedvesek, mert ilyenek.

Amerikai hírek. A mekeesporti magyar református egyház tiz éves, a pittsburgi egyház 30 éves, a Lorántffy Zsuzsanna Egyesület és a Református Egylet 25 éves fennállását jubilálta a napokban. — Himlervillében a magyar bányászok református templom t akarnak építeni.

A katolikus diákság november 12-én és 13-án Budap sten nagy szervező gyűlést tartott, melyen a róm. kath. közélet számos előkelősége beszélt. A hírlapi értesíté-eket olvasva, sokaknak feltűnhetett, hogy a keresztény-t következetesen azonosnak vették a katolikusokkal. E yébként hangsúlyozta a gyűlés, hogy nem a protestáns diákok ellen készül a Katolikus Magyar Diákszövetség. sőt azoknak testvéri együttműködését kívánja biztosítani.

Erdélyben z oláhok nem engedik az iskolában a hun-magyar mondakör tanítását, mert az irredenta.

Az ágostai hitv. evangélikus egyház nov. 11-én tartott egyetemés közgyűlésén éles bírálatban része ült az a terv, hogy Kapisztrán János a Nemzeti Hadsereg védőszentj vé avattassék.

A debreczeni tudományegyetemen november 10-én megkezdődött a Nepszerű Fő skolai Tanfolyam, amelyen november és december hónapokban az egye emi tanárok szakkörükből előadásokat tartanak.

Németh István dunántúli püspököt komáromi lelkipásztori állásából elűzték a csehek. A menekült püspököt Balatonkenese gyülekezete hívta meg pásztoraul. Ünnepléses beiktatása nov. 5-én volt. Vivat!

Lelkészválasztás más kerületben. A mocsai gyülekezet nov. 4-én Komjáthy János borhídai lelkipásztort választotta meg.

A Mustármag magyar keresztyén családok lapja novemberi száma gazdag tartalommal, szokásos értékes mellékleteivel megjelent. (Kiadóhivatal: Budapest, VIII., Gyulai Pal-u. 9.)

A Keresztyén Család legjobban elterjedt választásos néplapunk nov. 6. óta minden hónap elsőjén Útmutató mellékletet ad a Szentírás olvasáshoz. Kiadóhivatal Győr, Kossuth Lajos-u. 9.

Csokonai eddig ismeretlen költeményeit a költő születésnapjának évfordulóján nagy érdeklődő közönség előtt mutatta be Debreczenben Harsányi István theol. és Gulyás József gimn. tanár Sárospatakról.

A Református Tanítók Országos Egyletének választmánya november 9-én Debreczenben ülést tartott, amelyen az egyleti élet újból való megkezdését, az egylet lapjának ismételt megindítását kimondották.

A román állam a vagyonosabb református egyházak fenntartó vagyonát kisajátítja, tekintet nélkül annak eredetére. Így a legtekintélyesebb egyházi vagyonnak, a nagyenyedi ősi református kollégiumnak tizenkétezer holdjából a legértékesebb részt, a négyezer holdnyi területet mind elvette.

A Tél Ujság gondosan szerkesztett első számát mutatványul mindenkinek készséggel megküldi Hornyánszky Viktor (Budapest, VI., Aradi-u. 14).

Diákgyűlés Pápán. A Magyar Evangéliumi Keresztyén Diákszövetség az elmúlt napokban, folyó hó 11-től 13-ig konferenciára hívta össze Pápára mindazon diákesoportok képviselőit, melyek az ország különböző egyetemi és főiskolai gócpontjain folytatják a diákság lelki önnevelésének munkáját. A konferencián helybeli résztvevőkön és a központi vezetésén kívül 7 egyetemi és főiskolai gócpont képviselője 16-an (köztük 5 leány-diák) jelentek meg. Részt vett a gyűlésen Legate Ray és Cherry Maud kisasszony is, a keresztyén diákok világ-zövetsége diáksegélyző akciójának amerikai, illetve irországi kiküldötte. A konferencia örömmel állapította meg, hogy a 8 gócponton 22 diák bibliaolvasókör működik, kb. 220 taggal. A gyűlés hatása alatt a bibliakörök munkájának megerősödése és számuknak szaporodása várható. A gyűlés napjait felejthetetlené tette az a vendégszeretet és áldozatkészség, amellyel a pápai egyháztársadalom fogadta a vendégeket és azok az estélyek, amelyek a kollégium konviktusában és a református templomban tartottak. Mindkét alkalommal előadást tartott a pápai diákság, illetve a nagy közönség számára Legate úr is.

Egy alig használt, díszes, nagy Harmónium 11 registerrel és 2 térdregisterrel 22,000 koronáért, vagy gabonáért eladó. Debreczen, Nyil-utca 110. Tóth Sándor tanító.

Hivatalos Értesítés

5126—1921. szám.

Körlevél.

valamennyi kebelbeli lelkipásztor társaimhoz.

Az új énekes könyv ismertetése felette igen szükséges lévén, felkérem lelkipásztor társaimat, hogy f. é. december hó 4-én e célra alkalmi istentiszteletet tartsanak.

Az istentisztelet liturgiáját ekként javaslom:

Kezdő-ének: 28. új ének (Drága Advent, köszöntünk).

Fő-ének: 76. új ének (Szállj, szállj magasra, szíveink reménye) 1—3. versek.

Kar- vagy solo-ének (az új énekes könyv valamelyik ismeretlen dallamú és az alkalomhoz illő darabjának bemutatása).

Bibliaolvasás, Úrasztalánál vagy szószéken (pl. Jel. 5, 6—14.).

Imádság, bűnvallással. Úrasztalánál vagy szószéken.

Közép-ének: 74. régi dicséret 6. vers (az újban 7. ének 6. vers: Prédikáltasd szent ígédet).

Igehirdetés. Záró-imádság. Miatyánk. Áldás. Záró-ének: 76. új ének 4—5. versek.

(Az ezen alkalommal éneklendő két új ének szövegét — amelyek jól ismert dallamokra mennek — a debreczeni egyház az istentiszteleten résztvevő hívek számára kinyomatja.)

Tájékoztatásul megjegyzem, hogy dr. Révész Imre debreczeni lelkész társunknak a fenti célra írt alkalmi egyházi beszéde a „Lelkész Egyesület” 1921 november hó 19-iki számában megjelent. Építésre, lelkek gyönyörködtetésére, Isten dicsősítésére lelkipásztor társaim felhasználhatják.

Debreczen, 1921 november hó 12.

Atyafiságos szeretettel:

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

Pályázat

a kenderesi református egyház III. tanítói állására. Javadalom: Lakás az iskolaépületben mellékhelyiségekkel, konyhakerttel; 800 kor. készpénz és állami kiegészítés; 5⁷⁴⁰/₁₆₀₀ szántóföld, adóját az egyház fizeti, a f. évre bérbeadva havonkénti 625 koronáért. Kötelesség: az iskolaszék által kijelölt osztályok tanítása, lelkész és orgonista-kantor helyettesítése stb. Előnyben részesülnek, akik orgonázni és énekkart vezetni tudnak. Kommun alatti viselkedése is okmánnyal igazolandó; állás azonnal elfoglalandó. Pályázati határidőt lásd a Néptanítók Lapjában. **Az iskolaszék.**

4944—1921. szám.

Pályázat.

A kunmadarasi református egyházközség halálózás folytán megüresedett egyik lelkészi állására pályázatot hirdetek.

I. Javadalom:

1. Készpénz 378 korona.
2. Szántóföld 7 kat. hold 1155 négyszögöl.
3. Erdőilletmény 50 négyszögöl.
4. Búza 58 köből (70 Hl.).
5. Árpa 53 köből (64 Hl.).
6. Kemény tűzifa beszállítva 4 öl.
7. Sióla az egyh.-ker. által történt megállapítás szerint.
8. Lakás természetben.

Jegyzet. Az állami és vízszabályozási adót az egyház fizeti. A búzát és árpát ezidőszerint természetben szolgáltatják ki, de ennekelőtte meg volt váltva s jövőben is — egyezkedés szerint — megváltható lesz.

II. Kötelesség:

Mindennemű lelkészi teendők végzése.

A pályázati kérvények Török Imre esperes címére küldendők Kisújszállásra (Jásznagykunszolonok vm.).

Határidő: 1921. évi december hó 11.

Az állás az özvegy csonka- és kegyeleti éveltelte után, 1923. évi április hó 24-én foglalandó el. A megválasztott lelkész a beruházási szabályrendelet értelmében az előd özvegyének a lelkészlak udvarán levő befektetésekért 1500 koronát tartozik fizetni.

Debreczen, 1921 november 15.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

MEGJELENT

a Magyarorsz. Református Egyetemes Konvent kiadásában és a Zsinat által kötelező használatra megállapított

Új Énekeskönyv

Kapható

Papirkötésben ára 42 K
Félvászon kötésben „ 44 „
Egészvászon kötésben „ 54 „

Ezen árakból egyes példányok vételénél 10% engedmény, 50 példány és azonfelüli megrendelésnél 25% engedmény jár az egyházaknak és iskoláknak. **==== Megrendelhető:**

Debreczen sz. kir. város és a Tiszántúli református Egyházkerület Könyvnyomda-vállalata tulajdonát képező

„Méliusz” könyvkereskedés

könyvkiadóhivatal, zenemű-, papir- és írószerkereskedésben
Debreczen, Ferencz József-út (Piac-u.) 26.